

Fundacja Burza Mózgów

Scenariusz warsztatów

Warsztaty kaligraficzne

Grupa wiekowa: dzieci 6+/młodzież

Liczba uczestników: max 25 osób

Czas trwania: 45/60 minut

Cele: propagowanie wartości społecznych, rozwój postaw obywatelskich. współpraca w grupie, kreowanie twórczych umiejętności

Materiały dla grupy 25 osób:

- rzutnik i ekran,
- laptop,
- prezentacja artbooka *Takie coś* (do pobrania [TUTAJ](#)),
- farby plakatowe lub akrylowe (– kolory: czerwony, pomarańczowy, zielony, żółty, błękitny, granatowy, fioletowy, różowy),
- pędzle różnych rozmiarów (szerokie nawet do 6 cm i bardzo wąskie np. do 0,5 cm) – 30 szt,
- kubki na wodę, do farb – 25 szt,
- papierowe talerzyki do mieszania farb –25 szt,
- duże kartony lub szary papier pakunkowy,
- sznurek do powieszenia prac,
- klamerki do wieszania prania,
- mata lub folia malarska na podłogę.

Organizacja sali:

W czasie warsztatów dzieci będą pracować w 4 grupach. Najlepiej na podłodze, na rozłożonej macie lub folii.

Przed zajęciami:

- pobierz plik artbooka *Takie coś*
- przygotuj komputer, rzutnik i ekran,
- przygotuj materiały z listy; kartony lub arkusze szarego papieru przytnij do wymiarów kartki A4, na papierowe talerzyki wylej farbę (tak aby stworzyć paletę malarską).

Podstawa programowa:

wprowadzanie dzieci w świat wartości (w tym tolerancji), formowanie poczucia godności i szacunku dla innych osób

Dodatkowe informacje dla prowadzącego warsztaty:

Wiersz Edwarda Leara *Takie coś* w przekładzie Andrzeja Nowickiego pochodzi z tomu poezji wydanego nakładem wydawnictwa Drzewo Babel (2006) pt. Dong, co ma świecący nos. Autorką projektu typograficznego artbooka jest Anna Kaszuba-Dębska. Tekst traktuje o inności wobec zastanej rzeczywistości.

Bohater – Takie Coś, wędruje pośród krain należących do świata zwierząt, ptaków, ryb i owadów, wzbudzając zdziwienie i zainteresowanie ich mieszkańców. Choć swoją innością nie przystaje do żadnego z nich, to samotnie podróżując po obcych krainach, sam daje świadectwo ciekawości świata, otwarcia i przyjaźni.

Tematyka wiersza jest znakomitym pretekstem do dyskusji o wszelkich innościach i wykluczeniach, czy to z powodu pochodzenia, religii, koloru skóry, otyłości, choroby, innego myślenia, czy światopoglądu.

Edward Lear urodził się 12 maja 1812 r. w Highgate. Zmarł 29 stycznia 1888 r. w Sanremie. Był angielskim poetą i rysownikiem, również autorem limeryków. Pochodził z wielodzietnej rodziny, wychowała go najstarsza siostra, Anna. W bardzo wczesnym wieku zaczął rysować i właśnie z rysunku utrzymywał się od piętnastego roku życia. Mimo słabego zdrowia był twórcą niezmiernie płodnym – pozostawił obszerne zbiory rysunków, ilustracji i obrazów olejnych. Przyjaźnił się z Alfredem Tennysonem, do którego wierszy narysował ponad 200 ilustracji. Przez pewien czas był nauczycielem rysunku królowej Wiktorii. Podróżował po całej Europie, do krajów Lewantu, Indii i Cejlonu. Ostatnie lata życia spędził na południu Europy, w Grecji i we Włoszech. Przez 17 lat jego wiernym towarzyszem życia i podróży był kot o imieniu Foss. Edward Lear był wybitnym rysownikiem i ilustratorem, do historii przeszedł jako twórca poezji nonsensownej i absurdalnej, w szczególności limeryków. Spośród jego ponad 20 książek, najbardziej znaną jest *A Book of Nonsense*, w której znajdują się limeryki i ilustracje autora.

Przebieg zajęć:

- Zajęcia rozpocznij od projekcji artbooka *Takie coś*. Omów litery i tekst, zwróć uwagę dzieci na ilustracje do wiersza. Jeszcze nie czytaj. Zapytaj, jak dzieci rozumieją słowo TOLERANCJA, czy już kiedyś je słyszały, jeśli tak to w jakich okolicznościach.
- Wyświetlaj na ekranie artbook i czytaj go dzieciom, budując napięcie. Białe strony w tej książce to miejsce na wymyślanie przez dzieci bohatera, który w tej opowieści nie jest jednoznaczny, pojawia się na białych tłach jako czerwone ślady, pozwól dzieciom na krótką rozmowę i zadawaj pytania: „Czy już wiecie, kto to jest?”, „Jak myślicie, co to może być?”.

Na przykładzie typograficznych ilustracji z artbooka, wytłumacz dzieciom, co to jest typografia* i jak można się nią bawić. Zwróć uwagę na literkowych bohaterów oraz jakimi rodzajami liter się wypowiadają. Po przeczytaniu książki zapytaj dzieci, czy już wiedzą, kim jest bohater o nazwie Takie coś, jest to okazja do ponownego zapytania - co to jest TOLERANCJA.

Podziel dzieci na 4 grupy i każdą z nich nazwij (inspirując się przeczytaną książką) nazwami krain, które odwiedzało Takie coś:

- I grupa – to kraina SSAKÓW,
- II grupa – to kraina PTAKÓW,
- III grupa – to kraina RYB,
- IV grupa – to kraina OWADÓW

Rozdaj grupom kartony lub arkusze szarego papieru, a także pędzle i farby wyciśnięte na papierowych talerzykach (tak jakby były one malarską paletą) oraz rozdziel zadania:

- I grupa/kraina SSAKÓW – otrzymuje 2 kartony do namalowania 2 liter T i O i farby czerwone oraz pomarańczowe,
- II grupa/kraina PTAKÓW – otrzymuje 2 kartony do namalowania 2 liter L i E i farby fioletowe oraz żółte,
- III grupa/kraina RYB – otrzymuje 3 kartony do namalowania 3 liter R, A i N i farby błękitne oraz granatowa,
- IV grupa/kraina OWADÓW – otrzymuje 3 kartony do namalowania 3 liter C, J i A i farby zielone oraz żółte.

W ten sposób grupy napiszą słowo TOLERANCJA.

Tak prowadź zajęcia plastyczne, aby grupy malowały litery, pamiętając do jakich krain należą. Wówczas litery będą się od siebie różnić: litery grupy SSAKI będą grubsze i masywniejsze od malowanych cieńszymi pędzlami liter grupy OWADÓW.

*Typografia – technika druku wypukłego oraz dziedzina, która koncentruje się na kształtowaniu struktur i aranżacji języka w jego wizualnym wymiarze. Zajmuje się doбором pisma, jego użyciem i składem. O typografii można mówić również w kontekście: poligrafii, drukarstwa, stosowania czcionek. Typografia to również zagadnienia dotyczące projektowania drukowanych liter i innych znaków pisarskich (zarówno czcionek, jak i fontów) oraz wzajemnych relacji pomiędzy tymi znakami i grupami znaków, układu graficznego drukowanej strony, sztuki użytkowej zajmującej się estetyką szaty graficznej publikacji, układu graficznego strony w witrynie WWW.

Malowanie liter, czyli KALIGRAFIA* powinno trwać około pół godziny. Dzieci, które wcześniej skończą malowanie, poproś, aby za pomocą klamerek przyklepiły powstałe prace do wcześniej rozciągniętego sznurka. Podczas zawieszania będzie trochę zamieszania, bo dzieci nie zawsze będą wiedziały, w którym miejscu na sznurku powinny znaleźć się ich litery. Kiedy wszyscy będą już gotowi, ułóżcie wyraz TOLERANCJA.

Przeczytajcie głośno wyraz TOLERANCJA. Zaczynij z dziećmi rozmowę o tym, jakie są namalowane przez nich litery: czy są ładne, kolorowe, różnorodne, inne od siebie, ciekawe?

Rozmawiając o namalowanych w różny sposób literach, tworzących jeden wyraz TOLERANCJA, podsumuj dziecięce spostrzeżenia i wspólnie określcie, co to jest tolerancja. Na koniec zajęć przeczytaj dzieciom artbooka *Takie coś*, by jeszcze raz opowiedzieć o tym, jak można się różnić (być grubym, chudym, małym, wielkim, w okularach, w aparacie na zęby, z innym kolorem skóry), a równocześnie być akceptowanym przez większość.

*Kaligrafia – sztuka starannego i estetycznego pisania, często również zdobionego artystycznie. Miała kształtować charakter oraz cierpliwość. Kaligrafia była podstawowym przedmiotem w szkołach.